

چالش نفتی رئیس جمهور و نخست وزیر عراق برنده اختلاف کیست؟

متوجه حسین شهرستانی نیز می‌شود ولی عاصم جهاد، سخنگوی وزارت نفت عراق تأکید کرد: استیضاح وزیر نفت عراق تنها به علت میزان تولید نفت این کشور است و این استیضاح ارتباطی با بحث فساد مالی ندارد. او گفته است: امیدوارم این استیضاح تنها مربوط به مسائل فنی و حرفه‌ای صنعت نفت باشد و ارتباطی به مسائل سیاسی نداشته باشد. مخالفان وزیر نفت عراق می‌گویند: شهرستانی توفیق چندانی در افزایش ظرفیت تولید نفت عراق نداشته و تولید نفت این کشور در حد ۲/۲ میلیون بشکه در روز باقی مانده است حال آنکه عراق قصد دارد ظرفیت تولید خود را تا سال ۲۰۱۵ به ۶ میلیون بشکه در روز افزایش دهد.

او برآمدند و اگر نمایندگان مجلس عراق از توضیحات شهرستانی قانع نشوند و رأی اعتماد به وی ندهند، وزیر نفت عراق از کابینه نوری مالکی خارج خواهد شد. محمد عثمان نماینده کرد پارلمان عراق گفته است: علت اصلی استیضاح وزیر نفت عملکرد بد وی بوده و پارلمان می‌خواهد سئوالاتی را از وی بپرسد و ببینیم چه جواب‌هایی دارد. برخی تحلیل‌گران می‌گویند: احتمال رأی عدم اعتماد به شهرستانی وجود دارد و در این صورت نوری مالکی باید به فکر وزیر نفت جدید باشد. استیضاح شهرستانی در شرایط صورت می‌گیرد چرا که عادل فلاح السودانی وزیر بازرگانی عراق به اتهام فساد مالی از سمت خود استعفا داد، البته اتهام فساد مالی

نتیجه اختلاف نهاد ریاست جمهوری و نخست وزیر عراق هرچه باشد؛ چه استیضاح حسین شهرستانی و چه ابقای او در سمت وزارت نفت عراق، مهم این است که چالش نفتی جلال طالبانی رئیس جمهور با نورالمالکی نخست وزیر قابل چشم‌پوشی نیست. ماه اخیر برای وزیر نفت عراق پر دردسر بود. برخی نمایندگان مجلس عراق که به شدت از عملکرد او معترض بودند، به دلیل «افزایش نیافتن ظرفیت تولید نفت عراق» قصد استیضاح وزیر نفت را پیش کشیدند ۱۴۰ نماینده مجلس عراق که عمدتاً طرفدار ریاست جمهور هستند در حالی که شهرستانی خود را برای ادامه مسئولیت سه ساله در وزارت نفت آماده می‌کند، درصدد برکناری

مالکی تسلیم می‌شود؟

اما مالکی اینجاست که کمیسیون نفت و گاز پارلمان عراق که استیضاح وزیر نفت را رهبری می‌کند از مخالفان جدی برنامه ای دولت عراق در زمینه نفت است. کمیسیون یاد شده اعلام کرده است از شهرستانی به سبب وضعیت وخیم تولید نفت و سیاست‌های اشتباه وی استیضاح می‌کند چرا که این سیاست‌ها منجر به کاهش شدید درآمدهای نفتی این کشور شده است. وزارت نفت عراق این نظر را قبول ندارد. شهرستانی در دفاع از خود عنوان کرده است که: در شش ماه گذشته جهش بزرگی داشته‌ایم به طوری که تولید نفت را از یک میلیون و ۹۰۰ هزار بشکه به دو میلیون و ۵۰۰ هزار بشکه در روز رسانده‌ایم و ما اجازه افزایش تولید نفت و اقداماتی برای عقد قراردادهای نفتی با شرکت‌های نفتی را داریم.

مشکل اینجاست که تلاش‌های وزارت نفت عراق برای افزایش تولید نفت به شش میلیون بشکه در روز محقق نشده است و قبل از جنگ علیه عراق در سال ۲۰۰۳ لوله‌های نفت عراق روزانه سه میلیون بشکه نفت در روز صادر می‌کردند در حالی که در حال حاضر براساس گزارش سازمان کشورهای صادرکننده نفت اوپک، عراق یک میلیون و ۸۵۰ هزار بشکه نفت در روز صادر می‌کند. نورالدین الحیالی یک عضو کمیسیون نفت و گاز پارلمان عراق اعلام کرد که مدارک زیادی برای محکومیت وزیر نفت وجود دارد. اگر این مدارک وجود نداشت، ارائه درخواست رسمی استیضاح امکان‌پذیر نبود. حسین بلو رئیس کمیسیون نفت و گاز پارلمان عراق نیز گفت: پیش‌بینی می‌کنیم در سال ۲۰۱۰ با بحران بزرگ مالی مواجه شویم لذا نمی‌توان منتظر شد تا در کشور بحران به وجود آید.

کابینه کردستان عراق با انتقاد از پایین بودن صادرات نفت خام این کشور، وزارت نفت عراق را مسئول این

اما تلاش کافی در جذب شرکت‌های بین‌المللی و توسعه زیرساخت‌های انرژی انجام نداده است. او با ابراز ناکرسانی از عملکرد عراق در بخش انرژی تصریح کرد: به منظور انجام عملیات گسترده نفتی، نیازمند حضور سرمایه‌گذاران خارجی هستیم.

بلومبرگ گزارش داد که عراق در نظر دارد رقم تولید نفت خود را از دو میلیون و ۳۰۰ هزار بشکه در روز در آوریل گذشته به ۶ میلیون بشکه در روز در سال ۲۰۱۵ افزایش دهد اما افزایش تولید در عراق نیازمند تعمیر میدان‌های قدیمی نفتی و جایگزین کردن زیرساخت‌های فرسوده است که همچنان بعد از سال‌ها جنگ و تحریم بازسازی نشده‌اند.

عادل عبدالمهدی تأکید دارد: مشکلات اقتصادی بر امنیت به عنوان مسئله مهم عراق سایه افکنده است و این نگرانی وجود دارد که با کاهش قیمت نفت و کاهش درآمدهای دولت، آمار بیکاری افزایش یابد که می‌تواند بر مسئله امنیت تأثیر گذار باشد. به گفته معاون رئیس جمهور عراق چالش‌های اقتصادی به مراتب می‌تواند مشکل‌سازتر از چالش‌های سیاسی و امنیتی باشد و عراق در سطح وسیعی آسیب‌دیده است لذا ما هم‌اکنون موقعیت خود را به کمک درآمدهای نفتی حفظ کرده‌ایم و با کاهش قیمت نفت، شرایط دشوارتر خواهد شد.

وزیر نفت ناتوان است

مخالفان وزیر نفت او را به ناتوانی و شکست در اداره امور وزارت نفت عراق متهم کرده‌اند و عنوان می‌کنند که شهرستانی از سه سال پیش ریاست وزارت نفت عراق را بر عهده دارد ولیکن برنامه او برای افزایش تولید نفت عراق شکست خورده و عملکرد این وزارتخانه در سطح مطلوبی نبوده است. دشواری پیش‌روی دولت نوری

اما اختلاف زمانی به اوج رسید که وزیر نفت عراق اعلام کرد قراردادهای نفتی کردستان عراق غیرقانونی است. شهرستانی قراردادهای منعقد شده میان دولت منطقه‌ای کردستان عراق را با شرکت‌های نفتی خارجی غیرقانونی خوانده است. این گفته او در شرایطی مطرح شده بود که برخی منابع خبری از توافق دولت عراق با مقامات منطقه خودمختار کردستان عراق برای صادرات نفت این کشور منتشر کرده بودند اما وزارت نفت عراق در اطلاعیه‌ای اعلام کرد همچنان قراردادهای منعقد شده میان دولت منطقه‌ای کردستان عراق و شرکت‌های نفتی خارجی غیرقانونی است. به گفته عاصم جهاد، سخنگوی وزارت نفت عراق موضع وزارت نفت عراق درباره قراردادهای منعقد شده میان دولت منطقه‌ای کردستان عراق و شرکت‌های نفتی خارجی تغییر نکرده است و تصویب صادرات نفت از سوی کردهای عراق به معنای تأیید قراردادهای امضا شده با آنان نیست. وزارت نفت عراق تصریح کرد که این کشور صادرات نفت از میدان‌های واقع در منطقه کردستان عراق را آغاز خواهد کرد. حسین شهرستانی، وزیر نفت عراق این قراردادها را غیرقانونی و نامشروع دانست و گفته است: همه ما می‌گوییم که این قراردادها غیرقانونی و نامشروع هستند؛ نه منطقه کردستان و نه هیچ استان یا فرد دیگری حق ندارد از جانب دولت عراق و بدون اجازه قراردادی را امضاء کند. وی تأکید کرد: هر قراردادی باید به وزارت نفت عراق ارائه شود.

دولت برای جذب خارجی‌ها تلاش کند

در واکنش به این موضع‌گیری معاون رئیس جمهوری عراق بر ضرورت جذب شرکت‌های نفتی خارجی در این کشور تأکید کرد. عادل عبدالمهدی اعلام کرد: کشور عراق که سومین دارنده بزرگ ذخایر نفتی جهان به شمار می‌رود

بغداد و مناقصه‌های نفتی

موفقیت رو به رو شده، اما در جاهای دیگر مانند آلاسکا ناکارآمدی قوانین موجب مشکلات زیست‌محیطی گسترده‌ای برای این منطقه شده و در روسیه، خطا در نحوه انعقاد قراردادهای و ضعف نظارت، به تأخیر طولانی و سوء مدیریت در بسیاری پروژه‌ها منجر شده و در قاره آفریقا و کشور نیجریه نیز، نبود حاکمیت قانون نارضایتی عمومی را تشدید کرده است.

بغداد تنها شش سال پیش از تسلط دیکتاتوری صدام رهایی یافته و اکنون نیز در اشغال خارجی است و بعد از خروج آنان نیز تا مدت‌ها خطر شعله‌ور شدن درگیری‌های قومی این کشور را رها نخواهد کرد. اگر چه در عراق امروز وضعیت امنیتی تا حدی بهبود یافته، اما خطر شعله‌ور شدن دوباره درگیری‌های قومی به ویژه پس از خروج نیروهای اشغالگر، این کشور را تهدید می‌کند و به نظر می‌رسد که تلاش دولت مالکی برای استفاده از موفقیت‌های مقطعی و محدود برای بهبود اوضاع اقتصادی و برگزاری شتابزده دو دور مناقصه برای بیش از ۸۰ میلیارد بشکه منابع نفتی عراق، بدون آینده نگری و دقت لازم صورت گرفته است.

وزارت نفت عراق قصد دارد ۷۰ درصد از ذخایر اکتشافی نفت و گاز این کشور را در قالب قراردادهایی بیست ساله به شرکت‌های نفتی بسپارد؛ البته به این بخش بزرگ نیز اکتفا نمی‌کند و برای شریک‌تر کردن معاملات، امتیازهای ویژه‌ای همچون پرداخت عدم النفع و گرامت در صورت تغییر بنیادی قوانین، همچنین قائل شدن سهم بالایی از فرآیند تصمیم‌گیری برای آنان در نظر می‌گیرد. در نهایت به نظر می‌رسد راهبرد دولت عراق برای به مناقصه‌گذاران عمده ذخایر نفتی این کشور به شرکت‌های بیگانه، اگر چه در کوتاه‌مدت، نتایج مفیدی برای این کشور به همراه خواهد داشت، اما در بلندمدت به دلیل ضعف نهادهای حقوقی و حاکمیت ضعیف بغداد در بسیاری از مناطق این کشور به ویژه در نواحی خودمختار کردنشین، پیامدهایی سوء برای حاکمیت و استقلال این کشور به بار خواهد آورد. تصمیم‌سازان بخش انرژی این کشور باید از هر گونه حرکت شتابزده و دور از منطق بپرهیزند و استقلال، توسعه و تعالی ملی این کشور را با انعقاد قراردادهای طولانی مدت آن هم با واگذاری امتیازهای ویژه، به ارزانی به منافع شرکت‌های چند ملیتی نفروشد.

به نظر می‌رسد نگاه تصمیم‌گیران عراقی به توانمندی‌های داخلی این کشور و بهره‌گیری بخشی از خدمات تکنیکی شرکت‌های خارجی، با اولویت دادن به بازسازی میدان‌های نفتی مهم این کشور همچون کرکوک و رومیله و توسعه و بهره‌برداری از میدان‌های عظیم مجنون و قرنه غربی می‌تواند نتایج مثبت‌تری به ارمغان آورد؛ از این رو وزارت نفت عراق با بهره‌گیری از این سیاست می‌تواند در فرآیند توسعه داخلی این کشور، نقشی شایسته ایفاء کند و در درازمدت نیز با ایجاد شرایط مناسب می‌تواند به بازجذب متخصصان عراقی کمک کند.

محمد آذری
منبع: شانا

صنعت نفت عراق پس از سال‌ها جنگ و تحریم هم‌اکنون برای بازسازی نیازمند حداقل ۵۰ میلیارد دلار سرمایه خارجی است؛ سرمایه‌ای که با آن می‌تواند تولید روزانه خود را از دو میلیون و ۴۰۰ هزار بشکه به روزانه ۶ میلیون بشکه نفت افزایش دهد. عراق با ۱۱۵ میلیارد بشکه ذخیره اثبات شده نفت، در جایگاه سومین دارنده ذخایر عظیم نفت خام جهان جای دارد و وابستگی ۹۰ درصدی به درآمدهای نفتی، این کشور را در سال مالی جاری با کسری بودجه ۲۵ میلیارد دلاری ناشی از کاهش قیمت‌های نفت رو به رو کرده است.

دولت بغداد بعد از ایجاد ثبات و امنیت در امور داخلی، برای شتاب بخشی به روند رشد و توسعه این کشور با برگزاری دو دور مناقصه به منظور جذب شرکت‌ها و سرمایه‌گذاران خارجی در پروژه‌های نفتی این کشور تلاش فراوانی کرده است.

بسیاری از تحلیل‌گران از تلاش دولت عراق برای جذب سرمایه و فناوری با روند پرشتاب کنونی و فاقد چشم‌انداز راهبردی خرد می‌گیرند و بر این باورند که روند کنونی سرمایه‌گذاری‌ها موجب شکل‌گیری یک دولت وابسته می‌شود و انعقاد قراردادهایی در حجم کلان آن هم در شرایط خاص این کشور که هنوز در بسیاری زمینه‌ها از مشکلات ساختاری رنج می‌برد، نمی‌تواند آینده‌ای روشن برای این کشور همراه آورد.

صنعت نفت عراق در شرایط کنونی دچار مشکلات فراوان است، زیرا شش سال پس از اشغال این کشور، به دلیل حاکمیت خاص امنیتی، ناکارآمدی قوانین دولتی و به کارگیری افراد تنها با استناد به پیشینه سیاسی و فاقد تخصص، توانمندی وزارت نفت عراق را نزد اذهان عمومی زیر سؤال برده و این واقعیت که در چند سال گذشته بسیاری از مجرب‌ترین متخصصان صنعت نفت عراق فرار کرده، کشته و یا به گروگان گرفته شده‌اند، به باور این مسئله کمک کرده است.

بعد از اشغال عراقی روند فرار مغزها تا به آن حد گسترش یافت که نه تنها مهندسان، زمین‌شناسان و شیمی‌دانان بلکه حقوق‌دانان و دیپلمات‌های بسیاری نیز بغداد را ترک کردند و این در حالی است که تجربه حضور شرکت‌های بین‌المللی در کشورهای جهان سوم نشان می‌دهد که مزایای حضور آنها تنها در شرایطی حاصل می‌شود که محدوده عملیاتی سرمایه‌گذاری‌ها به دقت تهیه و تنظیم شده باشد، همچنین چارچوب قانونی روشن و مذاکره‌کنندگان چیره‌دست برای ایفای حقوق ملی و همچنین توانایی کافی برای مباحثات در توسعه و تولید از سوی کشور میزبان وجود داشته باشد تا این کشور بتواند در رویارویی با شرکت‌ها و سرمایه‌گذاران بین‌المللی قدرت چانه‌زنی بالایی را به خدمت بگیرد؛ در غیر این صورت نه تنها به تدریج جذب سرمایه و حضور این شرکت‌ها نتایج مفیدی برای اقتصاد حاصل نمی‌کند که در فرآیند آرام و پویای کشور را نیز به سمت دست‌نشاندهی سوق می‌دهد.

سرمایه‌گذاری‌های خارجی در صنایع انرژی کشورهایی مانند نروژ به این دلیل که همه ساختارهایی سیاسی و حقوقی مشخص و تعریف شده است، با

وضعیت معرفی کرد بیابانه کابینه کردستان عراق تصریح دارد: هم‌اکنون صادرات نفت عراق کمتر از وضعیت قبل از حمله نظامی آمریکا به این کشور در سال ۲۰۰۳ میلادی است. کابینه منطقه کردستان عراق در بیانیه خود همچنین ضمن استقبال از ایجاد کنسرسیومی بین‌المللی برای تغذیه خط لوله نابوکو با استفاده از گاز این منطقه اعلام کرد: طرح جدید استخراج گاز از میدان‌های غنی منطقه کردستان عراق بر تأمین نیاز بازار داخلی متمرکز خواهد شد. بر پایه این گزارش، کابینه منطقه کردستان عراق با وجود مخالفت دولت مرکزی، همچنان به تعاملات خود با شرکت‌های بین‌المللی نفت و گاز ادامه می‌دهد. همچنین اطمینان دارد حجم زیادی از گاز میدان‌های کشف شده و دیگر مناطق کردستان عراق برای تأمین نیاز خط لوله نابوکو وجود دارد. پیش از این دو شرکت اماراتی ال‌هلال (کرسنت) و دانا گاز و شرکت‌های او.ام.وی اتریش و ام.او. ال مجارستان کنسرسیوم مشترکی را برای توسعه دو میدان گازی کردستان عراق و صادرات گاز این منطقه به اروپا از طریق خط لوله نابوکو تشکیل دادند، اما دولت عراق آن را غیرقانونی اعلام کرد.

در تحولی دیگر وزارت منابع طبیعی منطقه کردستان عراق اعلام کرد: صادرات نفت خام از میدان «طاوکی» از ابتدای ماه ژوئن آینده با میانگین اولیه ۶۰ هزار بشکه در روز آغاز خواهد شد. این در حالی است که وزارت نفت عراق با رد این بیانیه، اعلام کرد: این وزارتخانه مجوزی برای استفاده منطقه کردستان عراق از خطوط ملی صادرات نفت صادر نکرده است. وزارت نفت عراق همچنین تأکید کرد: این وزارتخانه هیچ مجوزی برای صادرات نفت خام منطقه کردستان صادر نکرده است. قراردادهایی که پیش از این میان منطقه کردستان عراق با شرکت‌های بین‌المللی نفتی امضاء شد به عنوان یکی از موارد اختلاف میان این منطقه و دولت مرکزی عراق به شمار می‌آیند. هم‌اکنون مشخص نیست کابینه منطقه کردستان عراق بدون مجوز دولت مرکزی چگونه به صادرات نفت خام اقدام خواهد کرد. فلاح العامری، رئیس شرکت بازاریابی نفت عراق، نیز از موضوع فروش نفت منطقه کردستان عراق اظهار بی‌اطلاعی کرد و گفت: معمولاً در چنین مواردی، دستوراتی را از وزیر نفت دریافت می‌کنیم که تاکنون چنین چیزی دریافت نشده است. وزیر منابع معدنی کردستان عراق در بیانیه خود اضافه کرده است: شرکت دولتی بازاریابی نفت عراق مسئولیت فروش نفت صادراتی از کردستان عراق را بر عهده خواهد داشت و درآمد حاصل از فروش نفت کردستان عراق به حساب کابینه مرکزی در بغداد واریز خواهد شد.

اما وزیر نفت عراق اعلام کرد دولت این کشور قراردادهای نفتی دولت منطقه‌ای کردستان با شرکت‌های خارجی را به رسمیت نمی‌شناسد. حسین شهرستانی افزود: این توافق‌ها برای ما اعتباری ندارد و ما به شرکت‌هایی که این توافق‌نامه‌ها را امضاء کرده‌اند، خسارت نخواهیم پرداخت و شرکت‌های نفتی خارجی باید به دنبال دریافت خسارت از کسانی که این توافق‌نامه‌ها را با آنها امضاء کرده‌اند، باشند. قباد جلال طالبانی، نماینده آمریکا در دولت منطقه‌ای کردستان عراق نیز گفت: اعتماد و اطمینان میان دولت منطقه‌ای کردستان و دولت مرکزی عراق یک مشکل اساسی است و این نوعی ناامنی است که ما بتوانیم تنها از طریق اثبات حسن نیت، سیاست‌های درست و شفاف‌سازی بر این مشکل غلبه کنیم.

نفت عراق زیر فشار بوروکراسی و اشغالگری

جنگ عراق و تحریم‌های پیش از آن بخشی از تولید رسمی و معمول این کشور را فلج کرده است ولی نمی‌توان دولت این کشور را برای جاه‌طلبی‌هایی که در این زمینه دارد مقصر دانست. حمید ال بیاتی، نماینده عراق در سازمان ملل در مصاحبه‌ای می‌گوید: ما دوست داریم به اندازه عربستان سعودی نفت تولید کنیم، چرا که هیچ کشور دیگری در منطقه وجود ندارد که به اندازه ما نفت ذخیره داشته باشد. ولی برای پیش افتادن از سلطان نفت جهان، ال بیاتی و دیگر همکارانش در دولت عراق کارهای زیادی پیش رو دارند که باید به انجام برسانند.

پروژه‌های نفتی در معرض خطر حمله قرار دارند و تکنولوژی نفتی عراق دیگر از رده خارج شده است. تعداد زیادی از مهندسان با تجربه تجهیزات، متولیان قراردادهای مذاکره‌کنندگان از کشور فرار کرده‌اند، در حالی که تعدادی هم که مانده‌اند بسیار از قافله عقب هستند. دسته‌بندی‌های بسیار عمیق هر روز تصویب چارچوب قانون جدید انرژی را به تأخیر می‌اندازد، امری که باعث می‌شود شرکت‌های بین‌المللی خارجی پشت درهای بسته باقی بمانند. مانع نه چندان کم‌اهمیتی که دولت با آن روبه‌روست، خود دولت است، موقعیت بغرنجی که وزارت نفت نوپای عراق، حتی نتوانسته است از ۸۰ درصد سرمایه‌های در اختیارش برای پروژه‌های نفتی در سال ۲۰۰۸ استفاده کند.

پس از سقوط صدام، تصمیمات در فضای مارپیچی از ترس و نابلدی اتخاذ شد، اگرچه بسیار بیشتر از پیش شفاف بود. کمی بعد از آن نهاد مستقل شرکت ملی نفت عراق در وزارت نفت حل شد، چیزی که این شرکت را تبدیل به ملغمه‌ای از مشخصه‌های تجاری، تصمیم‌سازی و صدورصد سیاسی کرد. در حالی که بیش از ۹۵ درصد بودجه دولت عراق از عواید نفتی حاصل می‌شود، رهبران عراق مانند ال بیاتی معتقدند که توسعه صنعت نفت و گاز عراق راه بی‌چون و چرای رسیدن به بازسازی و استقلال عراق است.

در روزهای اوج خوشبختی این کشور در سال ۱۹۷۹، عراق چهار میلیون بشکه در روز نفت تولید می‌کرد. این رقم عراق را تبدیل به یکی از سه تولیدکننده بزرگ اوپک کرده بود، یعنی پس از عربستان سعودی و ایران. امروز این رقم به کمتر از ۲/۲ میلیون بشکه در روز کاهش یافته است. به گفته وزیر نفت عراق این کشور امیدوار است تا سال ۲۰۱۴ بتواند دوباره به تولید ۴ میلیون بشکه در روز برسد و پس از آن تا سال ۲۰۱۹ تولید خود را به ۶ یا ۷ میلیون بشکه برساند، این به معنای آن است که عراق در تلاش است که پس از عربستان سعودی دومین تولیدکننده باشد، عربستان در حال حاضر ۳/۷ میلیون بشکه در روز تولید می‌کند.

مشاور دولتی ایالات متحده، جان استیکمن می‌گوید: این حرف‌ها آرزوهای غیرواقع‌بینانه وزیر نفت عراق است. اگر این

وزارت‌خانه همچنان تنها به خرج کردن بخش کوچکی از بودجه خود ادامه دهد و بوروکراسی نفتی این کشور همین روند کند و ناکارآمد را دنبال کند، او ادامه می‌دهد این رقم‌های فعلی واقعا دو برابر خواهد شد اگر این وزارت‌خانه اجازه یابد که مانند یک شرکت نفتی فعالیت خود را آغاز کند و این اتفاق نخواهد افتاد اگر بخواهد مانند وزارت آموزش عمل کند.

استیکمن در زمانی که در دفتر مدیریت بازسازی عراق از ژانویه ۲۰۰۶ تا ژوئن ۲۰۰۷ مشغول به کار بود، به حسین شهرستانی وزیر نفت عراق و ۱۵ شرکت دولتی نفتی دیگر مشاوره می‌داد. او در یکی از مصاحبه‌های خود گفته بود وزیر نفت عراق مشخصا به واسطه خط قرمزهای بوروکراتیک دست و پا بسته است، او در عقد قراردادهای بزرگ نفتی که در کار تجارت نفتی بسیار معمول است قدرت بسیار کمی دارد. مدیران ارشد تنها می‌توانند تا ۵۰ میلیون دلار قرارداد امضاء کنند و شهرستانی به عنوان وزیر نفت تنها تا ۱۰۰ میلیون دلار اختیار دارد.

استیکمن در ادامه می‌افزاید برای مثال، شهرستانی ناچار است برای گرفتن تأیید قرارداد ۲۲۴ میلیون دلاری با شرکت خدماتی میدان‌های نفتی و درفورد برای حفر ۲۰ حلقه چاه در جنوب این کشور - که تعداد بسیار کمی در این منطقه محسوب می‌شود- به هیئت مشاور وزرا مراجعه کند. این چاه‌ها و قراردادهای خون‌حیاتی در رگ‌های عراق است و آنها حتی قوانین مربوط به آن را هنوز تدوین نکرده‌اند. شهرستانی بدون گرفتن تأیید از اشخاص دیگر هیچ کاری نمی‌تواند از پیش ببرد. در این شیوه کار کردن شما هیچ حسی از فوریت در خرید و یا اداره امور نمی‌بینید. یکی از وظایف استیکمن در زمانی که در عراق بود، یافتن دلیل این موضوع بود که چرا وزارت نفت عراق در سال ۲۰۰۵ تنها توانست ۶۰ میلیون دلار برای پروژه‌های اکتشاف، حفر چاه، بازسازی و به روز کردن تجهیزات نفتی خود هزینه کند، در حالی که ۳ میلیارد دلار بودجه در اختیار داشت. در وضعیتی کاملا متفاوت، شرکت استات اویل که ۶۷ درصد سهام آن متعلق به دولت نروژ است، پیش‌بینی بودجه‌های بالغ بر ۱۲/۵ میلیارد دلار را در سال ۲۰۰۸ داشت ولی این شرکت در حدود ۱۶ میلیارد دلار هزینه کرد.

استیکمن ۶۲ ساله که بازنشسته شده و در هوستون زندگی می‌کند می‌گوید در آن کشور هیچ کس واجد شرایط امضاء کردن قراردادهای نیست! استیکمن معتقد است کسری به وجود آمده در هزینه کردن برای نفت ناشی از بی‌تجربگی هم زمان با مقررات دست‌وپاگیری است که با شرایط و استانداردهای بین‌المللی کار در حوزه نفت هم خوانی ندارد، یعنی جایی که شرکت‌های تأمین خدمات، فروشندگان و مشاوران دارای سابقه‌های مشخص و از پیش تأیید شده

هستند

شرکت‌های بین‌المللی، پیش از این بنا بر قوانین تحریم با حکومت صدام قرارداد نمی‌بستند. در حال حاضر وزارت نفت عراق برای مزایده و مناقصه‌های بی‌شماری تبلیغ می‌کند و در روزنامه‌های محلی برای پروژه‌های چند میلیون دلاری آگهی منتشر می‌کند. اگر سه مزایده واجد شرایط امضاء نشوند، فرآیند دوباره از اول آغاز می‌شود. در این ضمن وزارت نفت نیز از تماس با شرکت‌های مزبور برای تشریح کار منع شده است. استیکمن می‌گوید من واقعا امیدوارم یک نفر برای من مفهوم مزایده خوب را تعریف کند!

امی مایر جف، از مؤسسه مطالعات انرژی در انستیتوی بیکر می‌گوید حتی اگر بپذیریم که تأخیرات زیادی تا به امروز وجود داشته است من مطمئن هستم که عراق به اهداف ده‌ساله خود خواهد رسید. او ادامه می‌دهد این موضوع هیچ تفاوتی با آموزشی که امروز به نیروهای پلیس و ارتش عراق می‌دهیم ندارد. این آموزش‌ها برای این است که شما نمی‌خواهید مردم امروز همان کارهایی را بکنند که تحت حکومت صدام می‌کردند. جف می‌گوید: نکته اصلی این نیست که کوتاه‌ترین راه را برای نتیجه گرفتن پیدا کنیم، مهم این است که بتوانیم ظرفیتهای جدیدی بسازیم. وزارت نفت در سال ۲۰۰۵ از تمرین کردن و خطا کردن آغاز کرده است.

نماینده آمریکا در بغداد در مورد شرایط خودگردانی می‌گوید اگر شما افراد شایسته‌ای را ندارید که بتوانند قرارداد را امضاء کنند، قراردادی بسته نمی‌شود. دولت آمریکا در حال آموزش دادن مدیران وزارتخانه عراق در مورد ارزیابی صحیح و نحوه عملکرد پروژه‌ها و مناقصه‌های بزرگ است. در سال ۲۰۰۷ وزارت نفت عراق تنها موفق شد ۸۰ میلیون دلار از بودجه خود را هزینه کند، در حالی که این مبلغ در سال ۲۰۰۸ به ۴۰۰ میلیون دلار یعنی ۲۰ درصد بودجه تصویبی جهش کرد. نماینده آمریکا معتقد است که این یک جهش از یک سال به سال دیگر بسیار شایان توجه است. او می‌گوید باید در انتظار مبالغ بیشتر از این در سال پیش رو باشید.

ولی همچنان مهم‌ترین موضوعی که باید به آن پرداخت قانون جدید انرژی عراق است که در صورت تصویب می‌تواند پای شرکت‌های بزرگ و اصلی را برای سرمایه‌گذاری در نفت و گاز این کشور به آن باز کند. نماینده رسمی آمریکا در عراق می‌گوید: عاقبت شرکت‌های نفتی بین‌المللی به عراق می‌آیند و برای پیشبرد بخش نفت این کشور در آن سرمایه‌گذاری می‌کنند و این نیاز فوری وزارت نفت برای اجرایی کردن بودجه خود کم خواهد شد، ما امید داریم که هر چه زودتر پیشرفت آنها را ببینیم.

منبع: فوربس

